

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 713/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti spoločnosti **ibplus.sk, s. r. o.**, Pavlovičovo námestie 45, Prešov, IČO 36 502 537, zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 62Ek/196/2020 z 31. marca 2020 a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 62Ek/196/2020 z 3. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľky doručenej ústavnému súdu 19. októbra 2020 vyplýva, že oprávnený [REDAKOVANÉ], podal na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie proti sťažovateľke o vymoženie 1 572,46 eur s prísl. na základe exekučného titulu uznesenia Okresného súdu Prešov č. k. 21Cb/189/2011 zo 7. novembra 2018, ktoré nadobudlo vykonateľnosť 9. augusta 2019. Okresný súd 7. februára 2020 poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora (145EX/75/20). Sťažovateľka podala návrh na zastavenie exekúcie 9. marca 2020, v ktorom namietala, že doručená doložka právoplatnosti a vykonateľnosti vydaná 7. novembra 2018 je v rozpore s § 247 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a táto zakladá právnu nulitu exekučného titulu. Proti exekučnému titulu podala sťažnosť, o ktorej rozhodol Okresný súd Prešov uznesením z 12. júna 2019. Bola toho názoru, že právoplatnosť exekučného titulu mala nastať doručením uznesenia o zamietnutí sťažnosti z 12. júna 2019, a nie dátumom vydania uznesenia vyšším súdnym úradníkom zo 7. novembra 2018. Sťažovateľka tiež namietala, že doložka právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu neobsahuje podpis oprávnenej osoby, ale len pečiatku Okresného súdu Prešov. Sťažovateľka ďalej namieta aj poverenie okresného súdu

na vykonanie exekúcie, pretože ho vydal nezákonný sudca (účelové pridelenie sudcovi [REDACTED]). Dňa 24. februára 2020 žiadala okresný súd o nahliadnutie do evidenčných pomôcok pre účely preverenia splnenia podmienky náhodného výberu zákonného sudcu, avšak to jej údajne nebolo umožnené.

2. Okresný súd v poradí prvým napadnutým uznesením zamietol návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie. Okresný súd bol toho názoru, že doložka bola vytvorená 16. augusta 2019, a nie 7. novembra 2018, ako to uvádza sťažovateľka. Doložku právoplatnosti a vykonateľnosti nevytvára tá istá osoba (vyšší súdny úradník), ktorá vydáva rozhodnutie, na ktoré sa doložka viaže. Ďalej tvrdil, že sťažovateľke bol 11. februára 2020 zaslaný kód do elektronického súdneho spisu a tým jej bolo umožnené nahliadnutie do evidenčných pomôcok.

3. Okresný súd v poradí druhým napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľky, oprávnenému priznal náhradu trov právneho zastúpenia 46,31 eur a návrh sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP zamietol. Okresný súd sa stotožnil s odôvodnením prvého napadnutého uznesenia. Ustanovenie § 61k ods. 1 Exekučného poriadku taxatívne vymenúva dôvody, pre ktoré súd exekúciu zastaví, pričom povinný ako nositeľ dôkazného bremena k svojim tvrdeniam musí v návrhu na zastavenie exekúcie uviesť okolnosti, ktoré podľa neho po vzniku exekučného titulu spôsobili zánik vymáhaného nároku, zrušenie exekučného titulu alebo iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu. Tiež uviedol, že kontrola pridelenia veci je zabezpečená tak, že každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, môže nazrieť do spisu a evidenčných pomôcok, nie nazretím do potvrdenia o pridelení spisu, kde sa údaj o splnení takejto povinnosti nenachádza. Okrem iného poznamenal, že „súd nemá možnosť zasiahnuť ani do potvrdenia o pridelení veci, nakoľko aj potvrdenie o pridelení veci je generované priamo elektronicky a nepíše ho fyzicky žiadny človek“. V závere uviedol, že podanie ústavnej sťažnosti nemá odkladný účinok podľa § 128 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), preto návrh na prerušenie konania zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka napadnutým uzneseniam vytýka, že okresný súd sa nevysporiadal s konaním nezákonného sudcu, potvrdenie o evidencii pridelenia veci je bez čiarového kódu, na jej žiadosť jej okresný súd nepredložil evidenciu pridelenia veci a v exekučnom konaní rozhodol vyšší súdny úradník a sudca, ktorí neboli zákonnými sudcami. Tiež namieta nesprávne posúdenie vo vzťahu k právoplatnosti a vykonateľnosti (tvrdí nulitu exekučného titulu) aj chýbajúci podpis oprávnenej osoby na doložke právoplatnosti a vykonateľnosti. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv prvým napadnutým uznesením okresného súdu:

5. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

6. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

7. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka proti prvému napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažnosť, o ktorej následne rozhodol okresný súd, preto právomoc okresného súdu na preskúmanie prvého napadnutého uznesenia okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti prvému napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv normovaných čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru druhým uznesením okresného súdu:

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom,

ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť ústavnú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

11. Uvedené ustanovenie dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne (nálezom). Ide o špecifickú časť konania, ktorá nemá charakter konania kontradiktórneho, a kedy ústavný súd môže rozhodnúť len na základe tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti a obsahu napadnutých rozhodnutí priložených k ústavnej sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky (vady vytýkané rozhodnutiu) nie sú spôsobilé spochybníť jeho ústavnosť. Inými slovami, ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia (I. ÚS 66/98, II. ÚS 123/2020, ako aj Ústavný súd Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1811/20, II. ÚS 2429/20, II. ÚS 2354/20, II. ÚS 2404/20, III. ÚS 2167/20, dostupné na nalus.usoud.cz).

12. Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek nožnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou.

13. Za zjavne neopodstatnené považuje také ústavne sťažnosti, z ktorých už pri predbežnom prerokovaní vyplynie, že namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto potrebné považovať takú sťažnosť, pri ktorej pri predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil také porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktoré by malo byť predmetom posudzovania po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

15. Pokiaľ výklad súdu nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS. 357/06). Svojevôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojevôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojevôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012).

16. Podľa § 61k ods. 1 Exekučného poriadku súd exekúciu zastaví v celom rozsahu alebo v časti, ak (a) po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku, (b) exekučný titul bol zrušený, (c) je tu dôvod podľa osobitného predpisu, pre ktorý sú uznanie alebo výkon cudzieho exekučného titulu neprípustné, ibaže ho bolo možné v konaní už skôr uplatniť (§ 54 ods. 2), (d) sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.

17. Podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku povinný môže z dôvodov podľa odseku 1 podať do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie návrh na zastavenie exekúcie. Návrh na zastavenie exekúcie musí byť odôvodnený a musia v ňom byť uvedené všetky skutočnosti, ktoré povinný môže ku dňu podania návrhu uplatniť. Takýto návrh má odkladný účinok.

18. Vo vzťahu k nedostatku doložky vykonateľnosti ústavný súd uvádza, že okresný súd sa v odôvodnení druhého napadnutého uznesenia vysporiadal s námietkami sťažovateľky. Uviedol, že tvrdenia sťažovateľky o autorizácii právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu neboli pre rozhodnutie exekučného súdu o otázke vykonateľnosti exekučného titulu relevantné. K tomu ústavný súd dodáva, že prípadné nesprávne či neúplné vyznačenie vykonateľnosti na exekučnom titule v okolnostiach veci nebolo spôsobilé byť zdrojom porušenia označených základných práv sťažovateľky, keďže v čase udelenia poverenia exekučný titul nepochybne už vykonateľný bol. Pre posúdenie vykonateľnosti exekučného titulu nie je rozhodujúci údaj na formálnom vyznačení vykonateľnosti, ale naplnenie legálnych podmienok vykonateľnosti. Tie boli v čase návrhu na vykonanie exekúcie a poverenia na jej vykonanie splnené.

19. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy druhým napadnutým uznesením došlo tým, že v súdnom spise absentujú evidenčné pomôcky, na základe ktorých by sťažovateľka ako účastník mohla preveriť zákonnosť pridelenia veci zákonným sudcom v konaní pred okresným súdom pri vydaní právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, takéto preverenie jej nebolo umožnené ani mimo súdneho spisu a pridelená sudkyňa nespĺňa podmienky zákonnej sudkyne.

20. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že podaním z 24. februára 2020, 27. februára 2020, 1. apríla 2020 žiadala okresný súd o predloženie evidencie pridelenia veci na prejednanie, pričom okresný súd jej túto evidenciu nepredložil. Sťažovateľka v tomto kontexte uvádza, že v spise sa nenachádza evidencia pridelenia veci na prejednanie. Preto nie je možné nestranné posúdiť, či sa uskutočnil náhodný výber zákonného sudcu najmenej z dvoch sudcov. V tomto smere sa dá pochopiť argumentácia sťažovateľky o jej obavách, či pridelenie bolo v súlade so zákonom, ak sa takéto pridelenie nedá preveriť a na ktoré preverenie má podľa zákona právo.

21. Vo všeobecnosti platí, že v každom jednotlivom prípade musia byť aplikované jasné pravidlá a existovať jasné záruky, ktoré zaistia objektivitu a transparentnosť a vylúčia akýkoľvek náznak svojvôle pri pridelení jednotlivých vecí sudcom *ad hoc* (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 5. 10. 2010 vo veci DMD Group, a. s., proti Slovensku).

22. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelenie

súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody, rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (IV. ÚS 257/07, I. ÚS 420/2020).

23. Z rozhodovacej činnosti ESLP vyplýva, že rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok ESLP zo 4. 5. 2000 vo veci *Buscarini* proti San Marino).

24. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu (II. ÚS 47/99). Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06).

25. Aj keď ústavný súd neposkytuje výklad zákonov, čo vo svojej judikatúre už mnohokrát uviedol (III. ÚS 637/2015, III. ÚS 65/2018), sú to práve všeobecné súdy, ktoré sú primárne povolané interpretovať a aplikovať zákony v súvislosti s ich povolaním na rozhodovanie v občianskoprávných a trestných veciach (čl. 142 ods. 1 ústavy). Ústavný súd už v obdobnej veci sťažovateľky konštatoval, že zo samotného znenia § 51 ods. 10 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že slovné spojenie „nazretím do spisu a evidenčných pomôcok“ nepredstavuje imperatív, aby tieto evidenčné pomôcky nevyhnutne boli súčasťou konkrétneho súdneho spisu (I. ÚS 74/2020). Pre rozhodnutie ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v tejto časti je podstatné, že od chýbajúceho údajov v súdnom spise, tak ako ho definuje sťažovateľka, resp. od nemožnosti vykonať kontrolu nazretím do spisu a evidenčných pomôcok, nemožno bez ďalšieho odvodzovať porušenie jej základného práva na zákonného sudcu tak, ako ho má na mysli ustanovenie čl. 48 ods. 1 ústavy (I. ÚS 420/2020). Ani prípadné porušenie predpisov normujúcich odkontrolovanie správnosti postupu pri pridelovaní vecí samo osebe ešte neznamená, že bolo porušené uplatnené ústavné právo sťažovateľky nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Pri výkone súdnictva môžu nastať situácie, ktoré sa môžu dostať do kolízie s textom právneho predpisu (napríklad by súd nebol obsadený vyššími súdnymi úradníkmi, ktorých právna úprava pri inštitúte sťažnosti predpokladá, zlyhanie evidencie a iné), no prerušenie poskytovania súdnej ochrany by bolo neakceptovateľné. V dotknutej veci zákonnú sudkyňu [REDAKOVANÉ] vygeneroval elektronicky systém a ten istý elektronicky systém pridelil aj iné veci pred, ale i po tomto pridelení, čo je dosledovateľné z elektronickej chronológie pridelovania spisov, ktoré sťažovateľke síce predložené nebolo, no ak sa súčasťou sťažnostnej argumentácie stala námietka pridelenia zákonnej sudkyne a preukazovať to má len nenaplnenie preverenia tohto pridelovania bez preukázania porušenia pravidiel elektronickeho pridelovania a ktoré by bolo v rozpore s rozvrhom práce, nemôže ísť bez ďalšieho o zásah do práv sťažovateľky ústavnoprávnej intenzity.

26. Ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi druhým napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením uplatnených práv, ktoré by umožňovalo vyhovieť ústavnej sťažnosti,

preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo na význame rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu